

Mikä on maakuntakaava?

Maankäytön suunnittelujärjestelmään kuuluvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava.

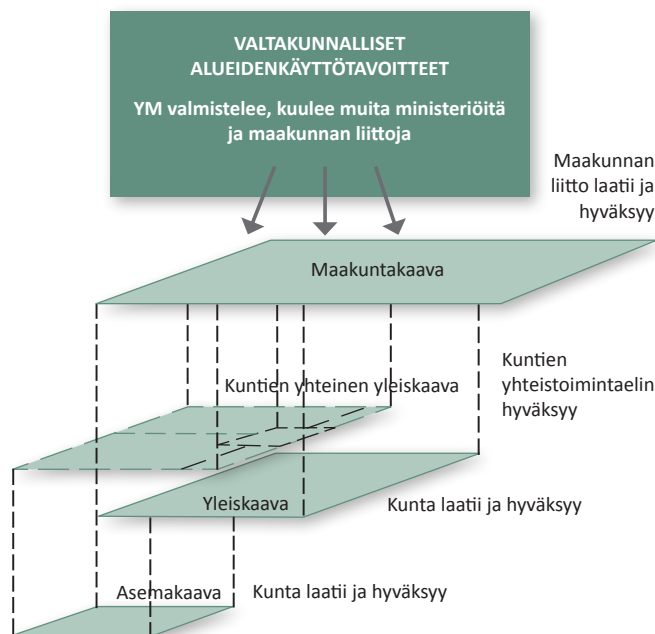
Maakuntakaavan tehtävänä on sovittaa yhteen valtakunnantason ja maakunnan omat tarpeet sekä useampaa kuntaa yhteisesti koskevia maankäytön asioita, ja tuoda ne poliittiseen päätöksentekoon. Maakuntakaavan laadinta ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) sekä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT).

Maakuntakaavalla varataan maakunnan mittakaavassa asumisen, liikenteen, teknisen huollon, suojelun, virkistys-, palveluiden ja yritystoiminnan kannalta pitkällä tähtäimellä tarpeelliset maa-alueet. Myös seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan suuryksiköiden mitoitus ja sijoittuminen esitetään maakuntakaavassa.

Maakuntakaavan laatiminen on maakunnan liiton tehtävä. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaiset maakuntakaavan sisältövaatimukset ovat oikeudellisesti sitovia. Maakuntakaava voidaan laatia kokonaiskaavana, vaiheittain tai osa-alueittain.

Pirkanmaalla maakuntakaavan laatimisesta huolehtii Pirkanmaan liitto, joka on 22 kunnan omistama kuntayhtymä. Laatimista koskevat päätökset tekee maakuntahallitus ja kaavan hyväksyy maakuntavaltuusto.

Maakuntakaava on ohjeena kuntien kaavoitukselle (MRL 32 §), ja se on kaavoista yleispiirteisien. Maakuntakaavassa aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella, kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteensovittamiseksi on tarpeen (MRL 25 §).

Maankäytön suunnittelujärjestelmä.

Muut maankäytön ja liikenteen kysymykset ratkaistaan yleis- ja asemakaavoissa, joiden laatimisesta ja hyväksymisestä vastaavat kunnat.

Maakuntakaavan päätoteuttajana ovat alueen kunnat. Myös valtiolla on merkittävä rooli kaavan toteuttajana. Valtion toteutettavaksi kuuluvat esimerkiksi maakuntakaavassa osoitettavat maantiet, radat sekä laajojen suojeluohjelmien alueet. Maakuntakaavan mukaisen aluerakenteen toteutumista edistetään kuntien ja valtion yhteisillä sopimuksilla. Tällainen on esimerkiksi Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman aiesopimus.

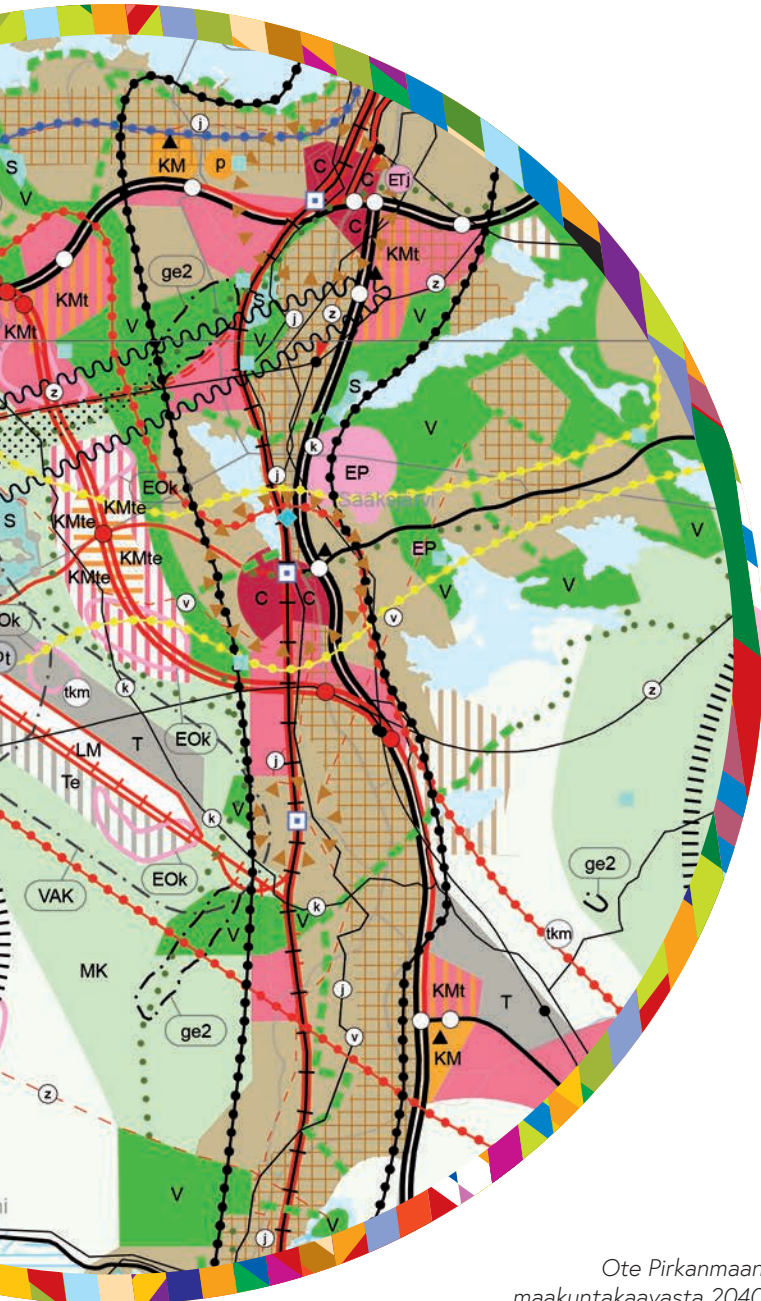
Kuva: Heli Kaarre

Pirkanmaan kaavoittajien yhteistapaaminen oli Museokeskus Vapriikissa lokakuun lopulla 2017.

Voimassa oleva maakuntakaava

Pirkanmaalla on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040, joka on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kokonaismaakuntakaava. Siinä on käsitelty maakunnan keskeiset maankäyttökysymykset. Näitä ovat kaikki alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen kannalta tärkeät osat alueet, muun muassa keskusta-alueet, palveluiden alueet, vähittäiskaupan suuryksiköt, asuin- ja työpaikka-alueet, liikenteen ja logistiikan verkostot ja alueet, teknisen huollon verkostot ja alueet (mukaan lukien vesi- ja jätehuolto sekä energiahuolto), virkistys- ja suojelualueet, viheryhteiset sekä maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt.

Ote Pirkanmaan
maakuntakaavasta 2040

Pirkanmaan maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntakaavan keväällä 2017. Hyväksymistä koskevasta päätöksestä jätettiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 12 valitusta. Valitusajan päätyttyä maakuntahallitus päätti MRL 201 §:n nojalla maakuntakaavan voimaantulosta ennen kuin se on saanut lainvoiman. Voimaantulopäätöksestä kuulutettiin 8.6.2017. Hallinto-oikeus teki asiasta välipäätöksen 19.9.2017, jonka mukaan täytäntöönpanon kieltämiseen ole ilmennyt aihetta. Maakuntakaavaprosessin etenemisestä tiedotetaan myös valitusvaiheessa, kunnes kaava tulee lainvoimaiseksi. Pirkanmaan maakuntakaava 2040 -internetsivusto <http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/> pidetään jatkuvasti ajan tasalla.

Maakuntakaavaan voi tutustua myös osoitteessa: <https://kartta.pirkanmaa.fi/>

Maakuntakaavan toteuttaminen

Vuoden 2018 aikana Pirkanmaan liitossa edistetään maakuntakaavan mukaisia strategisen maankäytön kehittämishankkeita. Näihin lukeutuvat muun muassa Kaupunkiseudun keskusakselin kehittämisvyöhykkeelle sijoittuvien Tampereen läntisten hankkeiden (järjestelyratapihan siirron, valtatie 3 oikaisun ja 2-kehän) jatkosuunnittelun edistäminen sekä pääradan Tampere–Riihimäki kolmannen raiteen suunnittelun edistäminen.

Luonnonvarojen osalta valmistellaan muun muassa kiiviaineshuoltoon ja pohjavesiin liittyviä hankkeita, jotka käynnistetään rahoituksen toteutuessa.

Varautuminen vaihemaakuntakaavoitukseen

Kokonaismaakuntakaavan valmistumisen jälkeen maakuntahallitus on nostanut esiin Pirkanmaan elinkeinoelämän edistämismahdollisuudet vaihemaakuntakaavoituksella.

”Pirkanmaan elinvoimakaavan” käynnistämiseksi teemme taustatyötä tutkimalla esimerkiksi aurinkoenergian hyödyntämismahdollisuuksia, siniseen biotalouteen liittyvää potentiaalia (mm. matkailu, ravinteet, puhtaat pinta- ja pohjavedet, vesi- ja kiertovesiviljely) sekä tarkastelemme uusien lakimuutosten vaikutusta vähittäiskaupan kokonaisuuden mitoitukseen.

Vaihekaavan käynnistämispäätöksen ajankohta riippuu Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 etenemisestä oikeuskäsittelyssä.

Pirkanmaan liiton yhteistyö kaavoituksessa ja muissa hankkeissa

Yhteistyö yleis- ja asemakaavoituksessa

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisesti yleiskaavaehdotuksista sekä tarpeen mukaan myös asemakaavaehdotuksista tulee pyytää maakunnan lausunto. Yleiskaavoja laadittaessa kunnan ja maakunnan liiton yhteistyö jo suunnitelman valmisteluvaiheessa on tärkeää maakunnallisten ja paikallisten näkemysten yhteen sovittamiseksi, ja jotta maakuntakaavan keskeiset periaatteet ja tavoitteet välittyvät kuntakaavoitukseen. Tätä voidaan edistää esimerkiksi yhteisin työneuvotteluihin.

Myös asemakaavan laadinnassa maakunnallisesti merkittävät asiat tulee ottaa huomioon. Mikäli asemakaavotettavalla alueella ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, tai se on vanhentunut tai asemakaava koskee maakunnallisesti merkittäviä asioita, tulee Pirkanmaan liitolta pyytää lausunto. Pirkanmaan liitto on osallinen myös, mikäli asemakaavan ratkaisu poikkeaa oikeusvaikutteisen yleiskaavan ratkaisusta ja maakuntakaavan tavoitteista. Näissä tapauksissa jo asemakaavan valmisteluvaiheessa kannattaa järjestää yhteisiä työneuvotteluja tai pyytää kommentteja kaavasuunnitelmasta. Lausuntopyyntötarvetta ei ole merkitykseltään vähäisissä asemakaavahankkeissa.

Kuva: Heli Kaarre

Tammela, Tampere

Yhteistyö muissa hankkeissa

Pirkanmaan liitto osallistuu viranomaisyhteistyössä ja lausuntomenettelyllä myös erilaisiin seudullisesti merkittäviin ja valtakunnallisiin hankkeisiin, esimerkiksi:

- maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvät lakimuutokset, valtakunnalliset suunnitelmat ja strategiat
- YVA-hankkeet
- luonnonvaroihin ja yhdyskuntahuoltoon liittyvät lupa-asiat, kuten esim. kaivosluvat, maa-ainesten ottoluvat ja ympäristöluvat
- yhdyskunta- ja energiahuollon suunnitelmat kuten vesihuollon maakunnalliset ja seudulliset suunnitelmat, jätehuoltostrategiat, tuulivoima- ja voimajohtohankkeet
- tulvariskien hallinnan suunnittelu ja säännöstelyn kehittäminen maantie- ja ratasuunnitelmat, liikenteen kehittämisselvitykset
- suojeluohjelmat ja luonnonsuojelualueiden perustamispäätökset

Maa-aineksen ottamiseen liittyvissä lupa-asioissa maakunnan liiton lausuntoa pyydetään, mikäli lupahakemuksen tarkoittamalla alueella on huomattavaa merkitystä maakuntakaavoituksen kannalta. Mikäli lausuntoa ei ole annettu kahden kuukauden määräajassa, asia voidaan ratkaista ilman kyseistä lausuntoa. (Asetus maa-ainesten ottamisesta, 4 §).

Kuva: Heli Kaarre

Pirkanmaan liitolta pyydettävien lausuntojen määräajoista ja toimituksesta

Lausuntoaikojen suhteen Pirkanmaan liitto esittää että, lausunnoille varataan riittävästi valmistelu-aikaa. Pirkanmaan maakuntahallitus kokoontuu kerran kuussa, joten hallituspäätöksen vaativan lausunnon valmisteluun tulee varata kuusi viikkoa.

Lausuntopyynnöt asiakirjoineen tulee osoittaa ja toimittaa sähköisesti Pirkanmaan liiton kirjaamoon: pirkanmaan.liitto@pirkanmaa.fi.

Lausuntopyyntöasiakirjat voi lähettää postitse, sähköpostilla erillisinä tiedostoina tai vaihtoehtoisesti lausuntopyyntöön voi lisätä linkin lausuntoasiakirjoja sisältävälle verkkosivulle.

Kuva:
Ruut-Maaria
Rissanen

Vuoden 2018 hankkeet ja työkokonaisuudet

Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitys etenee

Pirkanmaan liiton koordinoima maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma kokoa maakunnan liikenteen keskeiset kehittämistarpeet. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä kuntien ja valtion viranomaistahojen kanssa.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitystyö käynnistettiin maakuntahallituksen päätöksellä 2016. Vuonna 2017 liikennejärjestelmäsuunnitelmaa päivitettiin ja siihen laadittiin erillisselvitys Digitalisaation roolista Pirkanmaalla. Vuonna 2018 päivitystyötä jatketaan teettämällä selvitykset liityntäpysäköinnin kehittämisestä, joukkoliikenteen solmupysäkeistä, Pirkanmaan logistiikasta ja liikenteen keinoista ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Selvitysten valmistumisen jälkeen tutkitaan uusia digitaalisia alustoja itse liikennejärjestelmäsuunnitelman julkaisuun ja ylläpitoon.

Liikennejärjestelmän kehittämisen toimintalinjat on ryhmitelty kahteen pääteemaan: Pirkanmaan ulkoista kilpailukykyä edistäviin toimenpiteisiin ja maakunnan asukkaiden arjen sujuvuutta ja turvallisuutta palveleviin toimenpiteisiin. Matkaketjut ja liityntäpysäköinti, logistiset kuljetukset ja city-logistiikka, maankäytön ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen sekä digitalisaatio on nostettu päivityksen kärkiteemoiksi.

Kuva: Annu Piesanen

Pispala, Tampere

Pirkanmaan aluetietopalvelu

Aluetietopalvelulla pyritään parantamaan avointen tietoineistojen saatavuutta asukkaille, yrityksille ja asiantuntijoille Pirkanmaalla. Pirkanmaan liiton INSPIRE-direktiivin mukaisten velvoitteiden täyttäminen siirrettiin vuonna 2017 aluetietopalvelun kautta toteutettavaksi.

Työ on edennyt teknisestä toteutuksesta ja avoimen lähdekoodin tietokanta- ja rajapintaratkaisusta vaiheeseen, jossa perustettu alusta palvelee erilaisten tietoineistojen, digitaalisen raportoinnin ja tietonäkymien ylläpitoa ja yhteiskäyttöä. Vuonna 2017 aluetietopalvelussa julkaistiin digitaalisia tietonäkymiä muun muassa asumisesta ja rakentamisesta, väestökehityksestä sekä Pirkanmaan ympäristöohjelmasta. Vuonna 2018 palvelun kehitystyötä jatketaan useisiin uusiin temaattisiin kokonaisuuksiin, ja samalla jatketaan olemassa olevien tietonäkymien kehittämistä. Palvelu sisältöineen on luonteeltaan jatkuvasti kehittyvä ja sitä pääsee tarkastelemaan osoitteessa: <https://tieto.pirkanmaa.fi/>.

Yhteishankkeet

Pirkanmaan liitto osallistuu ja toteuttaa vuonna 2018 erilaisia maankäytön, liikenteen ja ympäristön suunnittelu- ja kehittämishankkeita yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Esimerkiksi:

Raideliikenteen avaaminen kilpailulle

Suomen hallitus on päättänyt avata rautateiden henkilöliikenteen kilpailulle. Rautatiekilpailun avaaminen henkilöliikenteessä antaa myös maakunnille, suurille kaupungeille ja kaupunkiseuduille mahdollisuuden järjestää alueellaan alueellista tai paikallista junaliikennettä.

Tähän liittyen Pirkanmaan liitto on yhdessä muiden maakuntien liittojen sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa suunnitellut ja käynnistänyt pilotteja, joissa pyritään löytämään toteuttamiskelpoinen markkinaehtoinen raideliikenteen malli yhdistyneenä muihin liikennemuotoihin.

UZ 3

Suomen ympäristökeskuksen johtamassa Urban Zone 3 -hankkeessa (2015–2017) laadittiin arvio yhdyskuntarakenteen tulevasta kehityksestä kaupunkiseuduilla sekä sovellettiin hankkeessa aiemmin kehitettyä vyöhykemenetelmää laajasti eri käytännön suunnittelukohteissa erilaisina pilotteina mm. Tampereen kaupunkiseudulla. Tutkimushankkeen loppuraportti julkaistiin 8.3.2017. Pirkanmaan liitto oli hankkeessa osarahoittajana ja asiantuntijajäsenenä. Hankkeen mahdollista jatkoa tarkastellaan mm. Etelä-Pirkanmaan osalta.

Kuva: Eila Uimonen

Maakuntauudistus

Maakuntauudistuksen esivalmistelun toinen vaihe jatkuu vuonna 2018. Perustuslakivaliokunnan lausunnon myötä tullut lisäaika käytetään vuonna 2020 toteutuvan palvelu- ja hallintorakennemuutoksen huolelliseen valmisteluun. Esivalmistelussa teemaryhmissä tehty työ toimii jatkovalmistelun pohjana. Pirkanmaan liiton maankäytön ja liikenteen asiantuntijat varautuvat osallistumaan maakuntauudistuksen monialaiseen valmistelutyöhön niiden tehtävien osalta, jotka siirtyvät maakunnan tehtäviksi Pirkanmaan liitosta ja ELY-keskuksesta maankäytön, liikenteen, ympäristön ja teknisen huollon osalta.

Yhteystiedot

Ajantasaiset tiedot kaavoituksen ja muiden suunnitelmien etenemisestä ovat luettavissa Pirkanmaan liiton internetsivuilla osoitteesta:

<http://www.pirkanmaa.fi/maankaytto-liikenne>

Maakuntakaavoitusjohtaja
Karoliina Laakkonen-Pöntys
Puh. 050 344 2414
karoliina.laakkonen-pontys@pirkanmaa.fi

Maakuntainsinööri
Satu Appelqvist
Puh. 050 350 5925
satu.appelqvist@pirkanmaa.fi

Maakunta-arkkitehti
Hanna Djupsjöbacka
Puh. 050 598 4134
hanna.djupsjobacka@pirkanmaa.fi

Kehityspäällikkö
Ilpo Tammi
Puh. 044 422 2259
ilpo.tammi@pirkanmaa.fi